

International Science Group

ISG-KONF.COM

**SCIENCE AND PRACTICE
OF TODAY**

IX

**SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

16-19 November

Ankara, Turkey

DOI 10.46299/ISG.2020.II.IX

ISBN 978-1-63649-920-8

SCIENCE AND PRACTICE OF TODAY

Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference

Ankara, Turkey
November 16-19, 2020

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The IX th International scientific and practical conference «Science and practice of today» November 16-19, 2020 London, Ankara, Turkey. 695 p.

ISBN - 978-1-63649-920-8

DOI - 10.46299/ISG.2020.II.IX

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute Department of Accounting and Auditing Kharkiv
<u>Liudmyla Polyvana</u>	National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. <i>Podolsk State Agrarian Technical University</i>
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department.
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.

33.	Омецінська І.Я. ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СОЦІАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	149
34.	Панькова О.В., Шастун А.Д., Паньков Д.В. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПРОЦЕСАХ ПРОТИДІЇ РИЗИКАМ ТА ЗАГРОЗАМ ПАНДЕМІЇ COVID-19 У ТРУДОВІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ	152
35.	Петрищенко Н.А., Пандас А.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	155
36.	Ревуцкая А.А. ЭКОЛОГИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ВЫЗОВОВ	158
37.	Сақун А., Федорко В., Зозуля А. ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ	164
38.	Самошкіна І.Д., Моїсеєнко С.М. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	169
39.	Третьак А.М., Кравчук Т.Ю., Юсипенко О.М. ІНОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ВОДООХОРОННИХ ЗОН І ПРИБЕРЕЖНИХ СМУГ У МІСТАХ	172
40.	Третьак В.М., Ляшинський В.Б. ІНОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НЕТРАДИЦІЙНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ	177
41.	Трушкина Н.В., Шкригун Ю.О. ЭЛЕКТРОННАЯ КОММЕРЦИЯ В ТУРЦИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ	181
GEOGRAPHICAL SCIENCE		
42.	Васалатій Н.В., Калініченко Є.В., Стенгач О.В. ПРОГНОЗ ПОГОДИ ЗА МІСЦЕВИМИ ОЗНАКАМИ	187
43.	Запотоцька В.А., Гнатюк С.С. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ УКРАЇНИ ТА БРЕСТСЬКОЇ ОБЛАСТІ БІЛОРУСІ	192

ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Сакун Аліна

кандидат економічних наук, доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Федорко Владіслав

магістр
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Зозуля Артур

магістр
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Вплив інтернаціональних та інтегративних процесів на практику бухгалтерського обліку полягає у веденні паралельного обліку за правилами, зрозумілими в іншій юрисдикції та прямого експорту або імпорту облікових категорій. За напрямом зближення і гармонізації національних облікових систем вченими досліджуються їх особливості в різних країнах. При визначені та класифікації дебіторської заборгованості в зарубіжній та українській практиці не існує явних розбіжностей. Як за кордоном, так і у вітчизняному обліку, під дебіторською заборгованістю підприємства розуміють зобов'язання покупців чи інших контрагентів бізнесу перед ним, наприклад, по виплаті грошей за продані товари, продукцію, виконані роботи чи надані послуги [1]. Проблема визнання дебіторської заборгованості за кордоном пов'язана із застосуванням гнучкої системи численних знижок. Знижки, що надаються покупцю, поділяються на дві великі групи:

- 1) торгові знижки – це відсоткові знижки від базової ціни;
- 2) знижки за оплату в строк – це знижки залежно від строку оплати.

Саме останній вид знижок за оплату в строк і створює проблему визнання дебіторської заборгованості. В зарубіжній практиці (переважно, системи ЗПБО США) існують два методи відображення таких знижок в бухгалтерському обліку:

1. Валовий метод, який найбільш широко використовується на практиці. Суть його полягає в наступному: суми продаж та дебіторська заборгованість записуються на загальну (валову), без знижки, суму виставленого рахунку. Знижки відображаються лише тоді, коли здійснюється оплата, протягом періоду дії знижки. Для їх запису існує контррахунок до рахунку продаж, який в кінці року відображається в звіті про прибутки та збитки як коригувальна стаття (вираховується) до загальної величини виручки від продаж. Іншою коригувальною статтею є рахунок "Повернення товарів та знижки", який також має дебетове сальдо та відображає інформацію про суму повернених товарів або інших наданих знижок.

2. Чистий метод. При використанні цього методу знижка, не отримана покупцем, трактується як «штраф», який він повинен сплатити за придбання товару в кредит, а не за готівковий розрахунок, пізніше періоду дії знижки. За кордоном щодо класифікації дебіторської заборгованості в балансі існують лише загальні правила, які носять рекомендаційний, а не директивний характер.

За очікуваними термінами погашення, які встановлюються в договорах, у всіх країнах заборгованість поділяється на поточну дебіторську заборгованість, тобто заборгованість, яка повинна бути погашена протягом одного року чи операційного циклу (залежно від того, який період довше), і не поточну (довгострокову) заборгованість, яку в окремих країнах (наприклад, країнах ОАЕ) поділяють на середньострокову та довгострокову. Міжнародні стандарти передбачають лише одне обмеження – «протягом одного року».

В США щодо дебіторської заборгованості підприємствам слід дотримуватися наступних правил: виділення різних типів дебіторської заборгованості, яка належить підприємству, якщо це суттєво; забезпечення правильного розміщення оціночних (коригувальних) статей поряд з відповідними статтями дебіторської заборгованості; представлення в розділі «Оборотні активи» балансу лише тієї дебіторської заборгованості, яка буде погашена протягом одного року чи операційного циклу (залежно від того, що довше); розкриття інформації про будь-які непередбачені збитки, пов'язані з існуванням дебіторської заборгованості; розкриття будь-якої дебіторської заборгованості, право на яку передано чи віддано під заставу як забезпечення; розкриття всіх значних концентрацій ризику, пов'язаних з дебіторською заборгованістю (якщо дебіторська заборгованість має загальні характеристики, що можуть вплинути на її погашення, наприклад, підприємство має дебіторську заборгованість компанії однієї галузі чи одного регіону) [3].

Таким чином, ці правила регламентують кількість і якість інформації про дебіторську заборгованість, яка повинна міститися у фінансовій звітності в інтересах користувачів. В момент виникнення дебіторської заборгованості необхідно визначити суму кредиту, що надається кожному конкретному покупцю. Тут слід врахувати і вартість відвантаженої продукції (виконаних робіт, наданих послуг), і надані знижки, і повернені товари покупцями. Але головна проблема оцінки дебіторської заборгованості виникає саме в момент складання фінансової звітності.

В зарубіжній системі обліку дебіторська заборгованість по рахунках оцінюється та відображається в звітності за чистою вартістю реалізації, тобто за сумою грошей, яка реально може бути отримана в майбутньому в результаті її погашення. Для визначення чистої вартості реалізації необхідно оцінити чисту суму коштів, яку очікується отримати в результаті погашення дебіторської заборгованості по рахунках. Зазначимо, що чиста вартість реалізації, як правило, відрізняється від, юридично належної до оплати величини. В США, наприклад, вона обчислюється шляхом сумування всієї дебіторської заборгованості за вирахуванням знижки та безнадійної дебіторської заборгованості. У зв'язку з цим згідно з принципом обачності проводяться два коригування: оцінюється та обліковується безнадійна дебіторська

заборгованість; оцінюються можливі повернення товарів та враховуються надані раніше знижки.

В зарубіжній літературі безнадійною вважається дебіторська заборгованість, яка, ймовірно, ніколи не буде сплачена. Наявність безнадійного боргу призводить до втрати виручки від продажу або до збитку, і вимагає відповідного зниження величини, дебіторської заборгованості по рахунках та зменшення прибутку. В більшості країн виявлення безнадійної дебіторської заборгованості (в т.ч. векселів) проводиться в індивідуальному порядку, тобто при окремому розгляді кожного безнадійного до отримання рахунку (векселя). Не отримані від покупців векселі та рахунки, надходження яких визнано як безнадійне, списуються на витрати підприємства.

Двома найбільш розповсюдженими методами обліку безнадійної заборгованості в більшості країн є метод прямого списання і метод нарахування резерву.

Метод прямого списання – безнадійна дебіторська заборгованість списується на витрати в той момент, коли точно відомо, що рахунок не буде оплачений: збиток записується шляхом кредит рахунку «Рахунки до сплати» та дебет рахунку «Витрати на покриття безнадійних боргів».

Метод нарахування резерву – здійснюється оцінка можливої величини безнадійної дебіторської заборгованості або на підставі загальної величини продаж, або на підставі загальної величини дебіторської заборгованості. На обчислену суму нараховується резерв шляхом дебет рахунку «Витрати на покриття безнадійних боргів» та кредит рахунку «Резерв на покриття безнадійних боргів».

Підприємство може здійснювати розрахункові оцінки безнадійної дебіторської заборгованості на основі свого попереднього досвіду, досвіду інших підприємств в тій же галузі виробництва, платоспроможності дебітора або на основі оцінки поточної економічної ситуації. Якщо ж розмір безнадійної дебіторської заборгованості не можна оцінити достатньо точно, то виникає суттєва невизначеність у погашенні дебіторської заборгованості. В цьому випадку необхідно використовувати метод визнання доходів у розстрочку, метод відшкодування витрат або інший метод визнання доходів. У випадку якщо не задовольняються обидві вищезгадані умови для нарахувань, але умовні втрати є достатньо ймовірними, то СФО 5 вимагає певного розкриття їх у фінансовій звітності. Резерв сумнівних боргів, як правило, представляє собою відсоток від суми продажу в кредит або від дебіторської заборгованості на кінець звітного періоду. В США при розрахунку сумнівної дебіторської заборгованості використовуються два методи: 1) метод відсотку від нетто-реалізації, заснований на припущенні, що частка виручки даного року не буде отримана. Сума сумнівної заборгованості вираховується шляхом множення виручки від реалізації на визначений процент, отриманий шляхом обчислення середнього проценту втрат за сумнівними боргами в попередніх періодах; 2) метод обліку рахунків за строками оплати, який припускає, що частина сальдо по рахунках дебіторської заборгованості не буде оплачена.

В більшості країн англо-американської системи крім резерву по сумнівних боргах компанії можуть створювати інші види резервів, зокрема, резерв на покриття повернень товарів та знижок. Якщо повернення товарів відбулося протягом звітного періоду або якщо продаж відбувся в кінці поточного звітного періоду, а повернення і надання знижок – на початку наступного, при цьому величина повернення та знижок невелика, то вони відображаються на рахунках того звітного періоду, в якому відбулися, наступним записом: Д-т «Повернення товарів та знижки»; К-т «Рахунки до отримання» [4]. Сума по рахунку «Повернення товарів та знижки» є контррахунком до рахунку «Продаж» та вираховується з нього в звіті про прибутки та збитки.

Однак, якщо величина продаж в кінці звітного періоду складає значну величину, наприклад фірма завершує виконання великого контракту, а з досвіду минулих років відомо, що останній відсоток повернення (чи коригувань в ціні) дорівнює, припустимо, 5 %, то в поточному періоді необхідно зробити коригування суми продаж, щоб не викривити чистий прибуток за період, так як величина повернення та знижок є суттєвою.

В цьому випадку нараховується резерв наступною проводкою: Д-т «Повернення товарів та знижки»; К-т «Резерв на покриття повернення товарів та знижок». Відповідно суми повернень товарів та знижок вираховуються з обсягу продаж, а сума рахунку «Резерв на покриття повернення товарів та знижок», є контррахунком до рахунку «Рахунки до отримання» та обчислюється з величини дебіторської заборгованості по рахунках при підрахунку суми балансу. Якщо ж у підприємства все ж виникає безнадійна дебіторська заборгованість, вона списується з балансу.

Списання заборгованості може здійснюватися не тільки у випадку визнання її безнадійною. В США компанії при списанні дебіторської заборгованості по рахунках можуть передавати свою дебіторську заборгованість третій особі, "ліквідувавши" її таким чином та отримавши певну суму грошей. Існує два найпоширеніших способи такої передачі.

1. Передача дебіторської заборгованості по рахунках під заставу. У даному випадку власник дебіторської заборгованості позичає гроші кредитора, виписуючи звичайний вексель та передаючи під заставу дебіторську заборгованість в якості забезпечення. Якщо він не зможе оплатити вексель до зазначеної дати, то до кредитора переходить право конвертації відданої під заставу дебіторської заборгованості в гроші.

2. Продаж дебіторської заборгованості по рахунках. Компанія може продавати право на отримання грошей по дебіторській заборгованості факторинговій фірмі. Як правило, факторингові фірми за свої послуги беруть комісійні 1 % та більше від суми дебіторської заборгованості, що придбається. Продаж дебіторської заборгованості може здійснюватися без регресу, тобто без права зворотного викупу, або з регресом. При продажу дебіторської заборгованості без регресу покупець-факторингова фірма бере на себе ризик втримання грошей та можливих збитків.

Як і при продажу будь якого активу, в цьому разі дебетується рахунок грошових коштів на суму отриманих грошей та кредитується рахунок «Рахунки

до отримання» на суму заборгованості, що передається. Одночасно різниця між цими двома величинами (оплата послуг факторингової фірми та інші утримання) відображаються по дебету рахунка «Збитки від продажу, дебіторської заборгованості по рахунках».

При продажу дебіторської заборгованості з регресом продавець гарантує покупцю оплату у випадку, якщо дебітор відмовляється (не може) заплатити. В США, наприклад, така передача дебіторської заборгованості по рахунках може відображатися як продаж або як позика відповідно до встановлених ЗПБО США [5]. Передача з регресом записується як продаж у випадку виконання трьох умов:

- сторона, яка передає дебіторську заборгованість, відмовляється від майбутніх економічних вигод, пов'язаних нею;
- зобов'язання сторони, що передає, за умовами регресу можна оцінити з достатнім ступенем впевненості;
- сторона, що приймає, не може вимагати від сторони, що передає повторної (зворотної) купівлі дебіторської заборгованості.

Якщо не виконуються ці три умови, то передача з регресом вважається позикою.

Необхідно відзначити, що облік дебіторської заборгованості в Україні регулюється чітко визначеним нормативом – П(С)БО 10 [6], положення якого в певній мірі відрізняються від запропонованих у міжнародних стандартах. Ці відмінності викликані, в першу чергу, національними та економічними особливостями, що склалися в Україні.

Список літератури

1. Hilorme T., Perevozova I., Sakun A., Reznik O., Khaustova Ye. (2020). Accounting model of human capital assessment within the information space of the enterprise. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, Volume 24, Issue 3, pp. 1-7. URL: <https://www.abacademies.org/journals/month-june-year-2020-vol-24-issue-3-journal-aafs-j-past-issue.html>
2. Сақун А.Ж. Глобалізація світової економіки та розвиток бухгалтерського обліку: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції [Актуальні аспекти розвитку підприємств аграрної сфери: облік, аудит та оподаткування] (Херсон, 22-23 листопада 2018р.) / Херсонський державний аграрний університет. Херсон, 2018. С. 42-44
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2001: зміни та доповнення / Пер. з англ.; За ред. С.Ф. Голова. - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів, 2001. – 234 с.
4. Лучко М.Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник / Лучко М.Р., Бенько І.Д.. – Тернопіль: Економічна думка, 2004.– 236 с
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2001: зміни та доповнення / Пер. з англ.; За ред. С.Ф. Голова. - К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів, 2001. – 234 с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс]: положення затв. МФУ від 25.10.99 № 725/4018. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.